

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobkyně **M. K.**, zastoupené JUDr. Květoslavem Baslem, advokátem se sídlem Nový Bor, Na Slovance 567, proti žalovanému **předsedovi Krajského soudu Ústí nad Labem**, se sídlem Ústí nad Labem, Národního odboje 1274/26, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 20. 1. 2011, č. j. 44 Af 22/2010 - 37,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnost **nepřiznává.**

IV. Ustanovenému zástupci žalobkyně, JUDr. Květoslavu Baslovi, **se určuje** odměna za zastupování ve výši 4800 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobkyně se žalobou podanou u Krajského soudu v Ústí nad Labem domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného, sp. zn. Spr 1138/2009, kterým žalovaný, jako odvolací orgán správce daně, zamítl odvolání žalobkyně proti výzvě k zaplacení nedoplatku na soudním poplatku v náhradní lhůtě, ze dne 14. 1. 2008, č. j. 190/2007, vydané Okresním soudem v České Lípě (dále též jen „správce daně“).

Poté, co Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 19. 5. 2010, č. j. Nao 33/2010 – 11, rozhodl o vyloučení soudců správního úseku Krajského soudu v Ústí nad Labem z projednávání a rozhodování v daném řízení, rozhodl dále usnesením ze dne 12. 8. 2010, č. j. Nad 32/2010 – 25, tak, že věc se k dalšímu řízení přikazuje Krajskému soudu v Praze. Ten žalobu, s odkazem na ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s."), ve spojení s § 68 písm. e) s. ř. s., a § 70 písm. a) a c) s. ř. s., odmítl.

Krajský soud se předně zabýval otázkou, zda žalobou napadené rozhodnutí vůbec podléhá přezkumu ve správním soudnictví. Dospěl k závěru, že jde o výzvu správce daně, která není rozhodnutím ve smyslu § 70 písm. a) s. ř. s., nýbrž úkonem správního orgánu, upravujícím toliko vedení řízení, dle ustanovení § 70 písm. c) s. ř. s. S odkazy na judikaturu Nejvyššího správního soudu i Ústavního soudu dospěl k závěru, že výzvu k zaplacení poplatku v náhradní lhůtě, vydanou správcem daně dle § 73 odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád"), nelze považovat za rozhodnutí ve smyslu legislativní zkratky uvedené v § 65 a násl. s. ř. s, a proto je její soudní přezkum vyloučen. Nejedná se totiž o akt, jímž se zakládají, mění, ruší, či závazně určují práva a povinnosti. Hmotněprávní pozice žalobkyně se jeho vydáním nijak nezměnila; jde fakticky jen o upomínku k zaplacení daňového nedoplatku s určením náhradní lhůty, ve které má dlužník splnit povinnost, kterou řádně nesplnil. Povaha této výzvy vyplývá i z jejího systematického zařazení v daňovém řádu v části šesté označené jako *placení daní*. Předmětné ustanovení sice dává účastníkovi možnost podat odvolání, to však již nemůže samotný daňový nedoplatek změnit. Vzhledem k výše uvedenému se soud meritem věci zabývat nemohl a žalobu odmítl, neboť směřovala vůči úkonu správního orgánu, jenž není rozhodnutím, a je tak vyloučen z přezkumu ve správním soudnictví.

Usnesení Krajského soudu v Praze napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka") kasační stížností, v níž namítá jeho nezákonnost, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem. Z povahy věci je nicméně zřejmé, že stěžovatelkou je uplatňován kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., který jako jediný dopadá na případy přezkumu usnesení o odmítnutí žaloby. Právní subsumpce kasačních důvodů pod konkrétní písmena § 103 odst. 1 s. ř. s. je přitom záležitostí právního hodnocení věci Nejvyšším správním soudem, a nejde tak o nedostatek návrhu, který by bránil jeho věcnému projednání (srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 - 50, publikovaný pod č. 161/2004 Sb. NSS; všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

Stěžovatelka v kasační stížnosti nesouhlasí s názorem krajského soudu, že výzva, proti které bylo podáno odvolání, není rozhodnutím, a proto je vyloučena ze soudního přezkumu. Má zato, že je zřejmé, že proti výzvě bylo podáno odvolání a posléze námitky z věcných důvodů, kdy povinnost zaplatit 1 000 Kč byla zpochybněna tím, že exekuční titul nebyl řádně a účinně doručen, nebyl tedy pravomocný ani vykonatelný. Tyto odvolací důvody nebyly dle stěžovatelky řádně přešetřeny, přičemž se následně ukázaly jako pravdivé; ke stejnému závěru dospěl i Vrchní soud v Praze, který svým usnesením ze dne 19. 5. 2011, č. j. 11 Cmo 186/2010 – 156 deklaroval, že výše zmíněný rozsudek okresního soudu nebyl účinně doručen, a proto není pravomocný ani vykonatelný. Stěžovatelka se domnívá, že neexistují důvody, pro které by měl být přezkum napadeného rozhodnutí předsedy soudu odmítnut. Tvrdí, že byla na svých právech zkrácena úkonem

správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují její práva nebo povinnosti. Je proto oprávněna domáhat se zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že se ztotožňuje se právním názorem krajského soudu, a navrhuje proto kasační stížnost zamítnout.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z ustanovení § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud považuje za nutné nejprve upozornit, že kasační stížnost míří proti usnesení krajského soudu, jímž byla žaloba v předmětné věci odmítnuta; krajský soud se tedy věcí nezabýval meritorně, neboť naznal, že zde existují procesní překážky, které takovému postupu brání. Stejně tak i Nejvyšší správní soud se nemůže v tomto řízení zabývat zákonností žalobou napadeného rozhodnutí správního orgánu, vadami předchozího řízení, či dokonce posuzovat rozsudek Okresního soudu v České Lípě. Předmětem posouzení zdejšího soudu v daném řízení může být toliko otázka, zda krajský soud postupoval správně, pokud žalobu stěžovatelky pro nedostatek procesní podmínky odmítl. Lze v této souvislosti odkázat na svou ustálenou judikaturu zdejšího soudu – viz například rozsudky ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 43/2003 - 38 (publikován pod č. 524/2005 Sb. NSS), ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98 (publikován pod č. 625/2005 Sb. NSS), ze dne 5. 1. 2006, č. j. 2 As 45/2005 - 65, či ze dne 31. 7. 2007, č. j. 8 Afs 22/2006 - 72, dostupné z www.nssoud.cz).

Podle § 1 odst. 1 daňového řádu, *tento zákon upravuje správu daní, poplatků, (...), (dále jen „daně“), které jsou příjmem státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo rezervních fondů organizačních složek státu (dále jen „státní rozpočet„).*

Podle § 73 odst. 1 tohoto zákona *nezaplatí-li daňový dlužník splatný daňový nedoplatek včetně nedoplatku na pokutách uložených podle tohoto zákona v zákonné lhůtě, vyzve ho správce daně, aby daňový nedoplatek zaplatil v náhradní lhůtě, nejméně osmidenní, a upozorní ho, že po uplynutí této náhradní lhůty přikročí bez dalšího k vymáhání daňového nedoplatku. Proti výzvě se lze odvolat ve lhůtě patnácti dnů. Odvolání nemá odkladný účinek*.

Z citované právní úpravy je zřejmé, že výzvou k úhradě vyměřeného poplatku, vydanou dle ustanovení § 73 odst. 1 daňového řádu, správce daně pouze vyzývá daňový subjekt ke splnění povinnosti platit daňový nedoplatek, a to v náhradní lhůtě, neboť daň byla splatná již dříve. Krajský soud tedy zcela správně vycházel z toho, že tato výzva je institutem, jímž se smírnou cestou, před zahájením vlastního vymožení daňového nedoplatku, vyzývá daňový subjekt k dobrovolnému splnění vykonatelné povinnosti; jde tedy skutečně o pouhý procesní úkon, jehož adresátem je daňový dlužník (srov. citované ustanovení § 1 odst. 1 daňového řádu) s přesně stanovenou daňovou povinností. Doručením výzvy se tak adresátova práva či povinnosti nezakládají ani nemění. Předmětné

ustanovení dává sice daňovému dlužníkovi možnost podat odvolání (což využila i stěžovatelka); takové odvolání však již nemůže měnit výši samotného daňového nedoplatku, ale například pouze upozornit na fakt, že tento nedoplatek byl již (částečně) uhrazen. Zde lze pro úplnost odkázat na ustálenou judikaturu zdejšího soudu (například rozsudky ze dne 3. 11. 2004, sp. zn. 1 Afs 22/2004, publikovaný pod č. 76/2006 Sb. NSS, a ze dne 29. 1. 2004, sp. zn. 2 Afs 28/2003, publikovaný pod č. 187/2004 Sb. NSS).

Právě uvedený názor byl aprobován i Ústavním soudem v usnesení ze dne 17. 6. 1999, sp. zn. IV. ÚS 198/99 (sv. 14, usnesení č. 43, str. 367 Sb. ÚS), jak ostatně uvedl i krajský soud. Ústavní soud konstatoval, že: *„[z]e systematického zařazení § 73 zákona České národní rady č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, lze usuzovat, že výzva k zaplacení nedoplatku daně v náhradní lhůtě má povahu pouhého procesního rozhodnutí, neboť neřeší ani neukládá hmotněprávní povinnosti placení daně, nýbrž pouze upomíná o zaplacení daňového nedoplatku.*“

Protože tedy uvedená výzva neukládá jejímu adresátovi žádné (nové) hmotněprávní povinnosti, nelze ji vskutku považovat za *rozhodnutí*, ve smyslu legislativní zkratky tohoto pojmu, uvedené v ustanovení § 65 odst. 1 s. ř. s.; soudně přezkoumatelný je totiž pouze *úkon správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují (...) práva a povinnosti* jeho adresáta.

Krajský soud tedy nepochybil, pokud žalobu proti druhoinstančnímu rozhodnutí, vydanému v režimu ustanovení § 73 odst. 1 daňového řádu, odmítl, a to s odkazem na ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., ve spojení s § 68 písm. e) s. ř. s. Nejvyšší správní soud pouze koriguje další právní subsumpci provedenou krajským soudem, neboť nepřípustnost žaloby je dána tím, že byl napaden úkon správního orgánu, *který není rozhodnutím* [§ 70 písm. a) s. ř. s.], nikoliv též proto, že jde o úkon, *jímž se upravuje vedení řízení před správním orgánem* [§ 70 písm. c) s. ř. s.]. Fakt, že krajský soud v odůvodnění uvedl nadbytečně, že žalobu odmítl i z důvodů uvedených v ustanovení § 70 písm. c) s. ř. s., nemůže mít na zákonnost jeho usnesení žádný vliv.

Na základě výše uvedených důvodů dospěl zdejší soud k závěru, že žaloba byla krajským soudem odmítnuta v souladu se zákonem. Kasační stížnost proto není důvodná a Nejvyššímu správnímu soudu tak nezbylo, než rozsudkem ji zamítnout (§ 110 odst. 1, *in fine* s. ř. s.).

O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka byla v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšná, právo na náhradu nákladů řízení jí nenáleží. Pokud jde o procesně úspěšného účastníka – žalovaného, v jeho případě nebylo prokázáno, že by mu v souvislosti s tímto řízením nějaké náklady vznikly. Nejvyšší správní soud proto v jeho případě rozhodl tak, že se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Nejvyšší správní soud ustanovil stěžovatelce k její žádosti pro řízení o kasační stížnosti zástupce z řad advokátů, a to usnesením ze dne 19. 6. 2012, č. j. 2 Afs 30/2012 – 35; náklady řízení v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Výše těchto nákladů spočívá v odměně advokáta za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení a doplnění kasační stížnosti) v částce 2 x 2100 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. b), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů] a v náhradě jeho hotových výdajů v částce 2 x 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem tedy 4800 Kč. Vzhledem k tomu, že advokát nepředložil soudu podle § 14a téže vyhlášky osvědčení o registraci plátce daně z přidané hodnoty, a tedy neprokázal, že je plátcem této daně, nepřistoupil Nejvyšší správní soud ke zvýšení odměny a náhrad podle zvláštních právních předpisů. Ustanovenému advokátovi se tedy přiznává odměna v celkové výši 4800 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do třiceti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. března 2013

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu